

Arto Kastman

JOS MINÄ SEN TEKISIN

JOS MINÄ SEN TEKISIN

Arto Kastman

JOS MINÄ SEN TEKISIN

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2024 Arto Kastman

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8569-0

Iso kiitos tsemppaamisesta kirjoittamisen saralla
perheelle ja kavereille!

Erityiskiitos erinomaisista havainnoista ja vinkeistä
niin sisällön kuin kieliasunkin osalta Harri ja Maarit!

Arto

1. Rannassa

Pohjimmiltaan Jari oli arka. Omiin oloihinsa vetäytyvänä häntä ei haitannut, että oli päätynyt alkuvuodesta vanhan puuveneen omistajaksi. Tämän kohtalon ääreen hänet oli tuonut vaarin yllättävä testamentti. Vaari oli toki tiennyt aina hänen mieltymyksensä saaristossa liikumiseen, muttei hänelle tullut mieleenkään, että tämä jättäisi silmäteränsä hänelle. Vaari eli viimeiset vuodet pahasta dementiaasta kärsien, mutta silti hän oli syystä tai toisesta muistanut edelleen venepahasensa, jonka hän oletti kertoneen veneen tärkeydestä. Asiaa tovin harkittuaan Jari oli päättänyt kunnostaa veneen ajokuntoon, sillä hän oli kaivannut jonkinlaista uutta projektia jo pidemmän aikaa elämäänsä. Kun hän jotakin päätti, niin siitä oli ollut tapana pitää kiinni. Päätöksen takia hän oli päätynyt viettämään pitkiä aikoja venevalkamassa paattiaan kunnostaen ja omissa ajatuksissaan tuumaillen. Vaarin silmäterä oli aikansa elänyt vanha puumeriläinen, jonka koneen käynnistä ei ollut varmuutta, veneen seisottua rannassa monta vuotta. Veneen pohja oli myös vuosien pukeilla makuun takia kuivunut pahasti. Muutenkin laittamista riitti enemmän kuin omiksi tarpeiksi.

Elettiin alkukesää. Aikaa, jolloin päivät alkoivat olla mukavan lämpimiä, mutta jolloin illemmalla laittoi mielellään päälle pitkähihaisen paidan. Hän oli taas tullut venerantaan jo hyvän aikaa ennen puolta päivää ja istuksi veneen kajuutassa ympärilleen katsellen ja projektin

laajuutta mielessään tuumien. Hän ei ollut ikinä ymmärtänyt, miksi veneet nimettiin usein naisten nimillä. Veneen nykykunnan perusteella sen nimeksi olisi sopinut pikemminkin vaikka Susi, eikä Marjatta, kuten vaari oli sen jo 90-luvulla menehtyneen isoäidin mukaan nimenyt. Hän oli alkanut seuraavaksi kunnostaa veneen takosan vanhaa hyllyä, josta hän raaputti ajatuksissaan pois hilseilevää lakkaa hevospäisellä puukolla, jonka oli löytänyt veneestä. Puukon kahvan yläosassa komeileva hevosenpää viittasi sen olevan kauhavalaispuukko. ”Susi”, Jari hymähti vielä puoliääneen keksimäänsä nokkelaa ajatusta, vaikka olikin veneessä yksin.

Keväällä venerannassa oli ollut monesti enemmän väkeä, kun ihmiset halusivat veneensä mahdollisimman nopeasti vesille. Viikkojen kuluttua jäljellä olivat enää vain ne, jotka kävivät silloin tällöin tuhtaamassa milloin mitäkin veneissään. Etenkin monelle rannan vanhemmalle miehelle kyse oli pikemminkin tavasta kuin siitä, että veneen olisi tarkoituskaan tulla jollain mittapuulla valmiiksi, saati sitten edes lasketuksi kyseisenä kesäkautena veteen. Hänen vaarinsa oli lukeutunut tähän joukkoon.

Veneen ulkopuolelta kuului askeleita. Jari kurkisti ulos veneestä ja kiipesi huteria, jämälaudoista kyhäämiään tikkaita pitkin alas veneestä. Hän oli tutustunut kulu-neina kuukausina muutaman venepaikan päässä vanhaa punaista purjevenettä, Jaanaa, kunnostavaan eläkeläismieheen. Vanhus oli kertonut nimekseen Veikko, ja aika nopeasti oli käynyt ilmi, että Veikko oli tuntenut hänen vaarinsa hyvin jo pitkän ajan takaa. Tästä syystä Veikko oli alun alkaen tuppautunutkin hänen puheileen, kun tämä oli kuullut vaarin menehtyneen, ja arvasi

hänen olevan tälle jotakin sukua. Näin miehet olivat pikkuhiljaa tulleet tutuiksi, vaikka pääasiassa Jari viihtyiikin paremmin omissa puuhissaan. Tällä kertaa Veikko tuli muina miehinä kyselemään veneen kunnostussuunnitelmista. Jari alkoi kauhistella Veikolle veneensä pohjan hurjaa kuntoa, samalla maassa lojunutta narunpätkää potkiskellen. Samalla rannan venehallien takaa alkoi kuulua säksättävä moottorin ääni, joka oli tullut kevään mittaan Jarille tutuksi.

- Taitaa Mäkynenkin olla tänään paikalla, Veikko tuumasi.
- Onks se se traktorikuski? Olen sen useamman keran nähnyt, muttei olla satuttu juttusille.

Kävi ilmi, että Mäkynen oli venerannan omistaja. Vanhan liiton käppänä oli pitänyt venevalkamaa lähes koko ikänsä. Nuorempana hän oli lisäksi toiminut osan vuodesta kalastajana, mutta iän kartuttua ja saaliiden huononnuttua hän oli päättänyt keskittyä vain rannan arjen pyörittämiseen. Nytemmin hän oli paikalla pääasiassa, kun piti laskea ja nostaa veneitä tai kerätä maksuja venerannan asiakkailta. Kuten olettaa saattaa, ei Mäkynen ollut vaivautunut hankkimaan maksukorttipäätettä, saati venerannalle nettisivuja. Asiakkaita kun tuntui riittävän vanhan miehen tarpeiksi vähän liikaakin lähialueiden kasvavan uudisrakentamisen takia. Mäkynsen valkamalla pelattiin siis kylmällä käteisellä.

Mäkynen puksutti hallien takaa näkyviin vanhalla oranssilla Massey Fergusonillaan. Massikka oli hyvin palvellut, ja iästään huolimatta kävi kuin unelma. Mäkynsen ryhdissä näkyi selvästi ylpeyttä hänen ajaessaan vanhalla luottopelillään. Ajaessaan hän etsi samalla

katseellaan jotakin, mutta kun hän huomasi Veikon ja miehen, hän käänsi traktorin keulan päättäväisesti miehiä kohti. Traktori sammui jostain syystä paukahtavan äänen saattelemana, minkä takia lähipuusta lehahti lentoon parvi säikähtäneitä pikkulintuja. Venerannan herra ja hidalgo tervehti miehiä nyökkäämällä ja meni heti suoraan asiaan.

- Ooks sä se Masan pojanpoika?
- Joo, olenpa hyvinkin, Virtasen Jari. Terve vaan!
- Sulla sitä riittääkin pappavainaaasi veneessä projektia. Meinaaks saada kesäksi veteen?
- Ei taida Marjatasta olla täksi kesäksi uimaan, Jari totesi. Pohja on niin pahasti kuivunut, etten oikein tiedä, mitä sille tekisi. Jos on kummalla tahansa kokeneemman koneenkäyttäjän vinkkejä, niin kaikki neuvot otetaan vastaan. Ja itseasiassa vakavasti puhuen, kone onkin sitten seuraava savotta, kunhan ensin saisin paatin edes pysymään pinnalla.

Veikko otti puheenvuoron ja muisteli, että aikanaan puuveneiden pohjia turvotettiin umpeen ensin laittamalla hamppunarua tilkkeeksi laudanrakoihin, ja ajamalla vene tämän jälkeen matalaan rantaveteen. Näin veneen pohja pikkuhiljaa turposi umpeen, veneen kuitenkaan uppoamatta. Tämä tosin vaati kipparilta tuntien veneen äyskäröintiä, mutta lopulta vaiva palkittaisiin.

- Joo, noinhan se menee, komppasi Mäkynen. Mutta sitä venepaikan maksua minä vaan meinasin, kun pappasi ei kerennyt sattuneesta syystä tätä vuotta vielä maksaa, ennen kuin lähti loppuvuodesta sinne tyynemmille ulapoille seilaamaan. Kesäpaikka on sen 140 euroa. Ja maksu käteisellä, tietenkin.

- Kaupanpäälle saat kassillisen hamppunarua, jos satun löytämään sitä tuolta toimiston takavarastosta. Kyllä sitä siellä jossain on, se on varma, Mäkynen jatkoi pilke silmäkulmassaan.

Maksuasia tuli Jarille yllättäen, mutta tietenkin hän lupasi hoitaa maksun kuntoon heti seuraavalla kerralla, kun tiesi varata käteistä mukaansa.

2. Kahvihuoneessa

Kahvihuoneen nurkassa oli pieni tiskipöytä, jonka ääressä Jutta tiskasi mukinsa pohjalta pinttynyttä kahvikerrosta. Aiemmin hän oli pitänyt vanhempien virkailijoiden vastaavia kuppeja ällöttävinä, mutta nyt hän huomasi päätyneensä samaan välinpitämättömyyden loukuun itsekin. Kello olisi pian yhdeksän, ja olisi aamukahvin aika. Konttorissa kävi vielä päivisin jonkin verran asiakkaita, mutta niin asiakkaiden kuin henkilökunnan jutuissa alkoi yhä enemmän nostaa päätään lähesytyä kesälomakausi. Sitä myöden myös asiakasmäärät tulisivat vähenemään tulevana viikkoina entisestään. Jutta jäisi lomalle vasta elokuussa. Hän oli uusimpana työntekijänä suostunut suosiolla antamaan suositun heinäkuun lomaviikot kokeneemmille kollegoilleen.

Jutta laittoi kahvin tippumaan ja kaivoi jääkaapista eilen avatun maitopurkin valmiiksi pöydälle, sillä valtaosa heistä joi kahvinsa maidolla. Tai maitoa kahvilla, kuten olevinaan nokkela pankinjohtaja Makkonen tapasi sanoa, kun Jutta käytti maitoa kahvissa normaalia reilummin. Paikalla oli näin reilu viikko ennen juhannusta pankinjohtajan ja Jutan lisäksi kaksi pitkäaikaista pankkivirkailijaa, Mettälä ja Paakkunainen. Sijoitusasiantuntijoista paikalla oli Pyykkö, joka oli työskennellyt konttorissa muutaman vuoden. Hän oli aikanaan tullut valituksi avoimeen asiantuntijarooliin useiden kymmenien hakijoiden joukosta. Paakkunaisen tädin Jutta muisti jo omasta lapsuudestaan, jolloin hän oli käynyt äitinsä

kanssa pankissa hoitamassa asioita. Täti-nimityksestä hän ei meinannut päästä millään eroon, sillä tädiksi äiti oli Paakkunaista hänelle kutsunut. Heidän lisäksi konttorin henkilöstöön kuului vielä toinenkin sijoitus-asiantuntija, Humppinen, joka piti kesälomansa monesti jo alkukesästä, ja oli ollut jo toista viikkoa lomilla.

Tavoilleen uskollisena Makkonen ilmestyi kahvihuoneeseen ensimmäisenä. Vanhemman herran otsalla komeili pienet hikikarpalot, ja Jutta mietti mielessään, mitä kesän mukanaan tuoma lämpö vielä saisi aikaan, jos aamun viileinä tunteinakin hiki oli jo noin herkässä. Makkosen vanavedessä kahvihuoneeseen tuli parivaljakko Pyykkö ja Mettälä. Nämä kaksi olivat ystäväystyneet töiden ulkopuolellakin, yhdistihän heitä suunnistusharrastus, jonka takia kumpikin oli suuntaamassa tulevana viikonloppuna Salpa-Jukolaan Virolahdelle. Vaikkei miesten taso huimannut päätä, niin silti rakkaasta harrastuksesta sai oman osansa myös konttorin muu väki, halusivat tai eivät. Paakkunainen tuli kahvihuoneeseen viimeisenä ja jätti perässään kahvihuoneen oven auki, jotta he näkisivät, mikäli asiakkaita tulisi konttoriin. Yleensä näin aikaisin aamusta oli vielä hiljaista, ja koko konttorin väki saattoi olla yhtä aikaa kahvittelemassa, vaikkei se tainnut aivan pääkonttorin ohjeiden mukaista ollakaan.

Kahvitaukojen oli tapana venyä, sillä tekemistä alkoi näin lomien alla olla kohtalaisen vähän. Lakisääteinen vartin kahvitauko saattoikin helposti venyä lähemmäs kolmea varttia. Vaikka asia ihmetytti Juttaa, hän ajatteli asian olevan yhteisesti hyväksyttyä, sillä istuihan johtajakin porukan jatkeena kahvilla. Mikäli asiakkaita tuli konttoriin, kävi yleensä Jutta tai Paakkunainen palve-

lemassa näitä, minkä jälkeen kahvittelu taas jatkui. Tälläkin kertaa kahvihuoneen jutut liittyivät pääasiassa tuleviin lomasuunnitelmiin, joiden ohella suunnistajakaksikko pui Virolahden maastojen erityispiirteitä. Heinäelokuu mentäisiin konttorissa normaalia pienemmällä miehityksellä, mutta tähän oli totuttu vuosien kuluessa, ja myös asiakkaat ymmärsivät yskän. Niin asiakkaat kuin henkilökuntakin olivat vain lähinnä tyytyväisiä siitä, että sivukonttoria pidettiin edelleen mukana pankin toimipisteverkostossa. Yleinen huoli johtui siitä, että konttori sijaitisi vain vartin ajomatkan päässä Turun keskustasta, eikä ollut asiakasmääriltään lähelläkään ketjun vilkkaimpia, päinvastoin. Tästä syystä koetettiin olla vähään tyytyväisiä ja pitää mahdollisuuksien mukaan matlaa profiilia.

Kahvitaun loputtua Jutta meni takaisin työpisteelleen ja mietti mielessään päivän askareita. Rehellisyyden nimissä hän koki työtehtäviensä määrän hyvin vähäiseksi ja joutui varta vasten miettimään miten hoitaa työt, jotta jotakin tekemistä jäisi vielä iltapäivällekin. Onneksi iltapäivän kahvitauko varmaan taas venyisi, mikä söisi osan pitkistä tunteista. Häntä oli alkanut toden teolla pitkäsyttyä vähäinen työ määrä, ja hän olikin ehdottanut Makkoselle muun muassa arkiston siivoamista vanhoista papereista, mutta jostain syystä pankinjohtaja ei ollut tarttunut tähän ehdotukseen. Kenties tuskanhiki nousi miehen otsalle jo pelkästä ajatuksesta. Joskus Jutta mietti, että eikö pääkonttorilla yhtään mietitty sivukonttorin olemassaolon järkevyyttä. Hän ei ollut kuitenkaan varma kollegoidensa ajatuksista teemaan liittyen, joten oli päättänyt pitää ajatukset ominaan. Lähinnä hän toivoi

jonkinlaista vaihtelua tai säpinää pankin arkeen, joka oli muutamassa vuodessa käynyt hänelle puuduttavaksi.

3. Toimistossa

Mäkysen toimisto, ja ennen kaikkea sen takavarasto, oli venerannan asiakkaiden keskuudessa jonkinlaisen legendan maineessa. Sinne ei ollut omistajan lisäksi kellekään muulla asiaa, ja niin ihmeelliseltä kuin se vaikutti, tuntui varastosta löytyvän uskomaton määrä mitä erikoisinta tavaraa. Toimisto itsessään oli pieni koppi, jossa aika oli pysähtynyt joskus muutama vuosikymmen sitten. Seinällä verkkaisesti naksuttavan kellon vieressä oli liian pienen naulan varassa tyttökaleri, joka kertoi olevan joulukuu 1992, vaikka tosiasiaa elettiin vuotta 2011. Silloin vielä noita kalentereja oli myyty kaupoissa. Tuoreempaa mallia Mäkynen ei ollut yrityksistään huolimatta löytänyt, joten hän oli päättänyt pitää kalenterin seinällä muistutuksena vanhoista hyvistä ajoista. Huoneessa tuoksui pinttynyt vahva kahvi. Sellainen, jota tarjoillaan kiinalaisissa ravintoloissa. Kahvinkeitin näytti siltä kuin se olisi ollut päällä yhtä soittoa viimeiset neljä vuotta, ehkä olikin. Toimiston perällä oli vanha umpipuinen tammipöytä ja sen molemmin puolin nojatuolit, joiden verhoilut olivat jo aikaa sitten virstyneet rikki kuluimmista kohdistaan. Pöytä itsessään oli sitä kokoluokkaa, että oli suoranainen ihme, että se oli mahtunut toimiston ovesta sisälle. Veikko olikin joskus vitsaillut Jarille, että kenties mökki oli rakennettu pöydän ympärille.

Tarina miehestä, joka on aina naureskellut typerästi suunnitelluille ja tehdyille rikoksille. Perintöveneen kunnostuksen lomassa hän saa kuitenkin ajatuksen, joka ei jätä häntä rauhaan vaan vie mennessään.

Alkaa matka, jonka aikana mies päätyy syvien, lopullistenkin, pohdintojen äärelle. Mutta miten on tekojen laita?

BoD

9 789528 085690